

Vald. Divum fidem ! Quomodo potuisti divinare folium mihi postremum restare *1 huius nationis ?

Cast. Novi omnia folia.

Vald. Non omnino est istuc incredibile.

Cast. Ita plane , novi a facie.

Vald. Forsitan etiam a tergo.

Cast. Nimium suspiciosus es.

Vald. Tu me facis : eat hoc cum tua bona venia.

Tam. Dispiciamus , num quae sint chartae aversae *2 maculatae , unde possint noscitar .

Vald. Faciamus , quaeso vos , ludendi finem : angit me hic ludus tam infelicer cedendo.

Cast. Ubi voles , sed fortasse non in ludo est vitium , sed in tua imperitia , qui nescis ludum scienter ad victoriam accommodare ; sed iacis folia absque arte , ut sors tulerit ; ratus , nihil interesse quid prius , quid posterius mittas , quis , quo loco sit iacturus .

Tam. Omnim rerum est satietas , etiam voluptatum ; et ego defessus sum iam sedendo : assurgamus aliquantis per .

Lup. Cape *3 testudinem hanc , et aliquid nobis cantilla .

Tam. Quid tandem ?

Lup. De ludo quidpiam .

Tam. Carmen Virgilii ?

Lup. Istuc ipsum ; aut si mavis , Vivis nostri , quod ille nuper canebat deambulans in *4 pomoerio Brugensi .

Vald. Anserina voce .

Lup. Cane tu olorina .

Tam. *5 Deus meliora ! nam olor non canit , nisi fato iam urgente .

*1 huius nationis , di questo colore .

*2 aversae maculatae , contrassegnate al di dietro .

*3 testudinem , liuto .

*4 in pomoerio Brugensi , lungo le mura di Bruges .

*5 Deus meliora , Dio mi guardi .

Ludunt et pueri , ludunt iuvenesque senesque

Ingenium , gravitas , cani , prudentia , ludus .

Denique mortalis , sola virtute remota ,

Quid nisi nugatrix et vana est fabula vita ?

Vald. Possum vobis confirmare , esse carmen bene expressum , tamquam ex spongia arida .

Lup. Tanta cum difficultate componit carmen ?

Vald. Magna ; sive quod raro , sive quod non libenter , sive quod alio fert eum ingenii pronitas .

LEGES LUDI .

Varius dialogus de Valentia urbe

BORGIA , SCINTILLA , CABANILLIUS .

Borg. Unde tu iam nobis , Scintilla iucundissime ?

Scint. Lutetia .

Borg. Qua tandem Lutetia ?

Scint. Qua tandem quaeris ? Quasi sint multae .

Borg. Etiamsi sit unica , ea quaenam sit ignoro , aut ubi sita .

Scint. Lutetia Parisiorum .

Borg. Parisios nominari audiveram et quidem saepe , Lutetiam nunquam : est ergo Lutetia , quos nos Parisios dicimus . Ea igitur est caussa , cur tu tamdiu nullus es visus Valentiae , et potissimum in *1 sphaeristerio nobilitatis .

Scint. Alia ego vidi sphaeristeria Lutetiae , alia gy-

*1 sphaeristerium , locus est pilae lusui destinatus .

mnesia et alios ludos longe istis vestris utiliores et praestantiores.

Borg. Ecquos, quaeso?

Scint. Triginta gymnasia, plus minus in academia illa omni eruditio[n]is, scientiae et sapientiae genere referta: doctos praeceptores, iuuentutem studiosissimam et optime moratam.

Borg. Vulgus scilicet hominum.

Scint. Quid tandem vocas vulgus?

Borg. Faecem plebis, filios sutorum, textorum, tonsorum, fullonum et eiusmodi artificum atque operariorum.

Scint. Vos hic, ut video, ex vestra hac civitate mettimini orbem universum, et eosdem tota Europa existimatis esse mores, quos hic: dico, iuuentutem illic esse frequentissimam principum, procerum, nobilem et hominum locupletissimorum, non ex Gallia modo, sed ex Germania, Italia, Britannia, Hispania, Belgio, admirabiliter addictam studiis litterarum, parentem institutorum praecepitis et iussis: quorum mores non simplici tantum admonitu formentur, sed acri reprehensione, cum est opus, etiam castigatione, plagis, verberibus, quae omnia et accipiuntur et perfuruntur animis moderatissimis et vultu modestissimo.

Cab. Audivi saepenumero eiusmodi narrari mihi, cum agerem in Gallia legatus Ferdinandi regis. Sed omitte, quaeso, nunc ista, aut differ aliud in tempus. Vides, nos esse in ludo Miraculi, cui est proximus Carrossorum: hoc age, de pila sit iam sermo, oblectandi nostri gratia.

Scint. Amabo, ne assideamus, sed deambulantes colloquamur, quae fuerit collibitum: qua ibimus? Hac ne per D. Stephani, an illac ad portam regalem, et visemus in regia Ferdinandum ducem Calabriae?

Cab. Ne forte optimi principis interpellamus studia sapientiae.

Borg. Praestabit mulas accersere, ut ¹ vehentes loquamur.

Cab. Ne amittamus, quaeso, usum pedum et crurum. Tempus est sudum et serenum, et aura frigidiuscula; satius erit pedestres, quam equestres incedere.

Borg. Eamus hac igitur per D. Ioannis hospitalis ad vicum marinum.

Cab. Spectabimus obiter decoras formas.

Borg. Apage pedestres; erit dedecori.

Scint. Maiori est, mea sententia, dedecori, viros pendere de iudicio puellarum rudium atque ineptarum.

Cab. Visne, ut recta eamus per ² plateam ficus et Divae Theclae?

Scint. Non, sed per vicum tabernae gallinaceae; nam in eo vico cupio videre aedes, in quibus natus est Vives meus; sunt enim, ut accepi, descendentes ad sinistram postremae in vico, et invisam eadem opera sorores eius.

Borg. Omitte nunc, quaeso, mulieres visitationes: si mulierem vis alloqui, eamus potius ad Angelam Zabatam, cum qua erunt confabulationes litteratae.

Cab. Utinam, si id cupitis, adessem marchiona Zeneti.

Scint. Si vera sunt, quae de illa, cum essem in Gallia, audivi, maius est id argumentum, quam ut de illo tractari leviter, et ab aliud agentibus vel possit vel debeat.

Borg. Ascendemus ad D. Martini, an descendemus per vicum Valesii ad plateam Villae rasae?

Cab. Hac inde ad sphæristerium Barzii, seu mavis, Maseconorum.

¹ vehentes, cavalcando.

² platea, est via lata in urbe; nec, si latine scias, eam usurabis pro *area*, quae locum significat in urbe ab aedificiis vacuum, aut pro foro, in quo ius dicitur et homines negotiantur et res venduntur. Th. V.

Borg. In Gallia habetisne ad hunc modum ludos in publico?

Scint. De aliis Galliae urbibus non possum tibi respondere. Lutetiae scio nullum esse, sed in privato multa, veluti in suburbis D. Iacobi, D. Marcelli, D. Germani.

Cab. Et in ipsa civitate famosissimum, quod vocant Bracchae.

Borg. Luditur eadem illic ratione, qua hic?

Scint. Eadem prorsus, nisi quod magister ludi praebet illic calceos et pileos lusorios.

Borg. Cuiusmodi sunt?

Scint. Calcei sunt *1 coactilitii.

Borg. Non essent hic utiles.

Cab. Videlicet in via lapidosa. In Francia vero et Belgica luditur super pavimentum lateribus constratum, planum et aequabile.

Scint. Pilei sunt aestate leviores, hyeme autem crassi, profundi, cum *2 offendice sub mento, ne in agitatione vel elabantur ex capite, vel decidant in oculos.

Borg. Offendimento hic non utimur, nisi cum est ventus vehementior. Sed quales habent pilas?

Scint. Nullos fere folles, ut hic, sed sphaerulas minores vestratis, et multo duriores ex corio albo. Tomentum est, non ut in vestris, lanugo e pannis tonsa, sed pili fere canini, eamque ob caussam raro luditur *3 palma.

Borg. Quomodo ergo percutiunt pilam? Pugno, ut folles?

Scint. Nec sic quidem, sed *4 reticulo.

Borg. Confecto ex filo?

*1 coactilitii, *di feltro*.

*2 cum offendice, *con un lacchetto da legarsi sotto 'l mento*.

*3 palma, *a mano aperta*.

*4 reticulo, *lacchetta*.

Scint. Ex fidibus crassiusculis, quales fere sunt sextae in testudine. Habent funem tensum et reliqua, ut hic in ludis domesticis. Sub funem misisse globulum, vitium est seu peccatum. Signa sunt bina, seu mavis metas: numeri quaterni, quindecim, triginta, quadraginta quinque, seu *1 antegressio, aequalitas numerorum: victoria, quae est duplex, ut cum dicuntur, vicimus signum et vicimus ludum. Pila autem vel *2 ex volatu remittitur, vel ex primo resultu: ex secundo enim ictus est invalidus, et ibi sit signum, ubi pila est percussa.

Borg. Non sunt aliae lusiones, quam sphaerae?

Scint. In civitate, quot hic aut plures: sed inter scholasticos nulla alia permisso magistrorum exercetur: sed interdum clam luditur foliis et *3 aciebus: pueruli talis, nequiores taxillis. Nos institutorem habebamus Annaeum, qui *4 obscoeno die lusum foliorum concedebat, sed de illo et in universum de lusione omni tulerat sex leges, quas descriptas in tabella appendeat in cubiculo.

Borg. Ne graveris, rogo te, et eas nobis referre, quemadmodum alia fecisti.

Scint. Pergamus deambulare; nam incredibili tenore desiderio patriae aspiciendae, tamdiu a me non visae.

Borg. Conscendamus mulas, ut ambulemus commodius, tum etiam honestius.

Scint. Honestatem hanc non emerim *5 crepitu digitorum.

Borg. Ac ne ego quidem, ut verum fatear, manum ob eam moverim; sed nescio quo pacto magis id videtur decere nostras personas.

*1 antegressio, *il vantaggio*.

*2 ex volatu, *di posta*.

*3 aciebus, *scacchi*.

*4 obscoeno die, *ne' giorni di carnevale*.

*5 crepitu digitorum, *con uno scoppetto di dita*.

Cab. Istuc quidem recte: sed sumus tres, et in angustis viis, aut hominum frequentia disiungemur: unde necesse esset vel interrumpi sermonem, vel multa semper a nostrum aliquo non exaudiri neque intelligi.

Borg. Esto sane ita; pergamus pedestres; ingredere per angiportum hunc ad plateam Pegnarogiorum.

Scint. Optime inde per ^{*1} fabros claviles ad vicum dulciarium, tum ad forum fructuarium.

Borg. Quin potius olitorium?

Scint. Utrumque est: qui libentius oleribus vescuntur, vocent olitorium: qui fructibus, fructuarium. Quae amplitudo fori! Quae descriptio vendentium, et rerum venum expositarum! Qui odor ex fructibus! Quanta varietas, munditiae, nitor! Non possunt horti excogitari huic foro pares. Quae autem ^{*2} aedilis nostri et eius ministrorum solertia et diligentia, ne quis emptor fraude a venditore capiatur! Est ne ille, qui mula vehitur, Honoratus Ioannius?

Cab. Nour, ut arbitror: nam unus ex meis pueris, qui eum modo convenit, reliquit illum abdentem se in bibliothecam suam: qui si sciret, nos una esse, non deesset haud dubie nostro sermoni, et nostris ludis seria sua posthaberet.

Borg. Profer tandem leges.

Scint. Extricemus nos ab hac turba per plateam Divae Virginis ^{*3} Redemptoriae ad vicum ^{*4} fumalis et Divi Augustini, ubi minor est frequentia.

^{*1} fabros claviles, magnant.

^{*2} aedilis, provveditore.

^{*3} Divae Virginis Redemptoriae. Ex veterum auctoritate (Kalend. vet. apud. Grut. cxxxii), *Mariam Mercedoniam* appellat Morellius (De stil. inscr. lat. vol. ml, pag. 49.), quea Italica est *la Madonna della Mercede*. Contra ea VIVES Virginem Redemptoriam vocando, novum vocabulum exudit, quod usquam apud Latinos occurrit. *Th. V.*

^{*4} fumalis, de' forniti.

Cab. Ne discedamus tam procul ab urbis corpore: ascendamus potius per vicum ^{*1} crumenarium ad clivum; inde ad vicum militarem et aedes familiae vestrae, Scintilla, cuius parietes lugere adhuc videntur mihi heroem illum Comitem Olivanum.

Borg. Immo, luctu deposito, talem iuvenem in tanti senis locum successisse, serio triumphant.

Scint. O quam iuvat intueri curiam et quadruplex forum ^{*2} praefecti urbis, quod iam fere familiae vestrae Cabauilliae haereditarium videtur, civile, criminale et tercentum solidorum! Quae aedificia! Quae facies urbis!

Borg. Nusquam potes rectius leges ferre, quam in foro et curia. Ede tandem; nam de laudibus, seu de admiratione potius nostrae civitatis alias erit dicendi locus aptior.

Scint. Prima lex: quando ludendum. Homo propter res series est conditus, non propter nugas et lusus; lusus autem reperti ad reficiendum animum lassum a seriis. Tunc igitur ludendum, cum animus aut corpus erit defaligatum: nec aliter sumendum, quam somnus, eibus, potus et alia, quae vires renovant ac reficiunt: alioquin in vitio est, quemadmodum alia, quae non suo fiunt tempore. Secunda lex: cum quibus ludendum. Quemadmodum facturus iter, aut iturus ad convivium diligenter dispicis, qui sint futuri sodales aut comites; sic in ludo animadvertisendum, cum quibus ludes, ut sint homines tibi noti; nam in ignotis magnum est periculum, et verum proverbium Plauti: *Lupus est homini homo, qui qualis sit non novit.* Sint etiam belli, festivi, comes, cum quibus periculum non sit, ne rixeris aut pugnes, aut aliquid vel facias vel dicas turpiter atque indecora: ne sint blasphemii in Deum, aut deieratores: non in dictis

^{*1} crumenarium, de' banchieri.

^{*2} praefecti urbis, governatore della città.

spurci, ne quid *1 ex contagione affricetur tuis moribus pravum aut flagitosum: denique sint ii, qui non aliam ad ludum mentem afferant, quam tu; nempe ut a labore conquiescat et levetur animus. Tertia lex: quo ludo. Primum noto; nam in ignoratione non potest subesse delectatio nec ludentis nec collusorum nec spectatorum. Deinde quod simul animum reficiat et corpus exerceat, si quidem tempus ac valetudo patitur. Sin secus; ludus sit, in quo non omnia possit mera sors, insit etiam peritia, quae possit casum corriger. Quarta lex: qua sponsione. Nec nulla sponsione, quod est fatum et celerrime exsatiat; nec ita magna, quae in ipsa lusione inquietet animum, et si vincaris, mordeat ac discruciet: non est is lusus, sed carnificina. Quinta lex: quemadmodum. Ut antequam ad ludendum assideas, reputes, te ad refocillandum animum venire, in cuias aleam coniicias pauculos nummos, hoc est emas illis refectionem defatigationis: cogita esse sortem, hoc est, variam, incertam, instabilem, communem: nullam idcirco tibi fieri iniuriam, si perdas: ut id feras aequo animo, ne contrahas vultum et suffundas eum tristitia, ne prorumpas in convicia et maledicta, aut adversus collusorem aut quempiam ex spectatoribus. Si lucrifacias, ne sis in collusorem insolenter dicax. Prorsum toto ludo sis comis, hilaris, facetus, iocosus citra scurrilitatem et petulantiam; ne des significationem ullam fraudis, sordium aut avaritiae; in contentione ne sis pertinax; minime omnium iurator, memor, rem illam totam (etiamsi meliorem caussam habeas) non esse tanti, ut nomen Domini aferas in testimonium. Spectatores memineris esse velut iudices ludi: si quid illi pronunciaverint, cedito, nullam edens notam improbationis. Hoc modo et lusus fit delectatio, et probi adolescentis grata est educatio ingenua. Sexta lex: quamdui lu-

*1 ex contagione, dall'usar con loro.

dendum. Quoad sentias animum renovatum iam et reparatum ad laborem, et vocet hora ad negotium serium. Qui secus faxit, improbe factum videri, *1 velitis, Quirites, iubeatis.

Borg. et Cab. Sicut rogavit.

CORPUS HOMINIS EXTERIUS

DURERIUS PICTOR, GRYNAEUS, VELIUS.

Dur. Facessite hinc; nam vos nihil emetis, sat scio; et estis mihi impedimento, quominus accedant emptores proprius.

Gryn. Immo vero nos volumus emere, modo vel pretium relinquas nostro arbitratui, et tempus ipse praescribas; aut contra, nos tempus, tu pretium.

Dur. Bella negotiatio: mihi nihil est opus *2 tricis eiusmodi.

Gryn. Cuius est haec imago, et *3 quanti indicas?

Dur. Imago est Scipionis Africani, et indico sesterii nummis quadringentis, aut non multo minoris.

Gryn. Quaeso te, priusquam verbo uno *4 eam addicas nobis, examinemus artem picturae: et hic Velius est sesquiphysicus, peritissimus humani corporis.

Dur. Iamdudum intelligo, me a vobis intricari:

*1 Sollempnia verba, quibus utebantur Romani in legibus ferendis.

*2 tricis, imbrogli.

*3 quanti indicas? quanto ne vuoi?

*4 eam addicas nobis, ce la vendra.

sed interea , dum mercatores nulli adsunt , nugamini quantum libuerit.

Gryn. Nugas tu vocas peritiam artis tuae? Quid facies alienae?

Vel. Primum omnium verticem contextisti capillis multis et planis , cum vertex dicatur quasi vortex a vertendis capillis ; ut in flaviis videmus , quum aqua se convolvit.

Dur. Inepte , non consideras , eum esse male pexum , more illorum temporum ?

Vel. Brechma habet inaequaliter deflexum.

Dur. Acceperat vulnus miles ad Trebiam , cum servavit patrem.

Gryn. Ubi tu id legisti?

Dur. In decadibus T. Livii amissis.

Vel. Tempora sunt nimis tumentia.

Dur. Cava essent signum dementiae.

Vel. Occipitum vellem videre.

Dur. Verte tabulam.

Gryn. Cur dixit Cato inter caetera oracula : *frons occipitio prior est?*

Dur. Quam estis fatui! An non in quovis homine prius cernis frontem , quam occiput?

Gryn. Quosdam prius video *1 aversos , quam *2 adversos.

Dur. Et ego libenter , ut tales , emtores et milites.

Vel. Cato sensit , praesentiam domini potiorem esse ad curationem rerum , quam absentiam. Caeterum , cur *3 antias adeo longas ?

Dur. Loqueris de his *4 capronis ?

Vel. Etiam.

Dur. Non habuerat multis mensibus tonsorem ad manum , velut in Hispania.

*1 aversos , di dietro.

*2 aversos , dinanzi.

*3 antias , i capelli davanti.

*4 capronis , capelli sulla fronte.

Vel. *1 Glabellam hanc cur contra ipsius verbi etymon fecisti hirtam?

Dur. Tu ipse *2 vulsellis pilos detrahito.

Vel. Et *3 vibrissas extantes extra nares? Sed tu , quae tua est versutia , culpam abs te reiicies in tonsorem.

Dur. Inscie , non animadvertis , eos fuisse aetatis illius mores , severos , tristes , rusticanos ?

Vel. Imperite , non legisti , Scipionem hunc ex omnibus sui temporis hominibus excultissimum et politissimum fuisse et amantem elegantiarum?

Dur. Expressus est , cum exularet Linterni.

Gryn. Supercilium hoc est grande et conveniens Latio: cilium habet nimis cavum et genas depresso.

Dur. Ex vigiliis castrensis.

Gryn. Tu non solum es pictor , sed rhetor valde versatus in *4 translatione criminum.

Dur. Et vos , quantum intelligo , in criminacionibus.

Vel. Malas habet nimium tumentes , et buccas istas.

Dur. Inflat classicum.

Gryn. Et tu inflabas calicem , cum haec pingeres.

Vel. Immo vero utrem : sed alibi fecisti pilosum : palpebras fere nullas appinxisti.

Dur. Ex morbo illi deciderunt.

Gryn. Quo morbo.

Dur. Quaere ab illius medico.

Gryn. Iamne intelligis ob tuam tantam imperitiam detrahi debere de summa centum sestertios?

Dur. Immo ob vestras cavillationes et interrogaciones adeo molestas addi ducentos oportere.

Vel. Pupulas habet hic glaucas ; atqui ego audivi caeruleas habuisse.

*1 Glabellam , lo spazio tra un ciglio e l'altro.

*2 vulsellis , molle da cavar peli.

*3 vibrissas extantes extra nares , peli , che escono fuori del naso.

*4 Translatio criminis est , quum reus ad declinandum iudicium , aut causam aut factum in alium transfert.

Dur. Et ego caesias, ut Minervam bellatricem.

Vel. *¹ Hirquos fecisti nimium carnosos, et sinus humentes.

Dur. Flebat accusatus a Catone.

Vel. Mandibulae sunt nimis longae, et barba densissima ac profusissima; tum pilos dicas setas porcinas.

Dur. Vos sine modo ullo estis loquaces, et argutuli cavillatores. Abite hinc; nam tabulae non fiet vobis amplius copia.

Vel. Amabo, mi Dureri, dum alios non habes *² licitatores, sine nos hic cavillari.

Dur. Qua mercede?

Vel. Adscribemus ambo hic tibi singula disticha, quo tabula fiat vendibilior.

Dur. Nihil opus est meae arti vestra commenda-tione; nam periti emptores, et picturae intelligentes, non emunt versus, sed artificium.

Vel. Sed nares habet nimium patulas.

Dur. Erat iratus accusatoribus.

Vel. Non videmus *³ valleculam.

Dur. Latet sub barba: ac ne mentum quidem cer-nitis, neque *⁴ anthereonem.

Gryn. Horum omnium *⁵ fecisti tu compendium be-neficio grandis barbae.

Vel. Collum mihi placet rectum et musculosum, item iuguli.

Dur. Gratulandum est superis, quod tibi aliquid probatur.

Vel. At ne nihil in hoc quoque desiderem: iugulos non habet satis cavos, quod in Socrate physiognomon annotatum, tardi esse ingenii signum pronunciavit. Armos istos voluisse paullo erectiores et ampliores.

*¹ Hirquos, i canti degli occhi.

*² licitatores, avventori.

*³ valleculam, il concavo, che è tra il labbro di sotto e il mento.

*⁴ anthereonem, la parte sotto l'mento.

*⁵ fecisti tu compendium, hai risparmiato.

Dur. Non tam erat miles bellator, quam imperator. Non audivisti *¹ apophthegma huius? de quo cum milites quidam dicent, non adeo eum esse valentem militem ac imperatorem sapientem, is respondit: Imperatorem me genuit mater mea, non militem. Sed discedite, si non estis empturi; nam video accidentes quosdam negotiatores publicanos.

Vel. Eamus deambulatum, et inter nos de humano colloquemur corpore sine Scipione ac tabula. Simus nasus non decet generosam faciem.

Gryn. Quid *² bosimus, quales fuerunt Hunni?

Vel. Apage monstra.

Gryn. *³ Silones non sunt minus deformes. Persae *⁴ aquilos venerabantur propter Cyrum, quem ferunt ea fuisse forma.

Vel. *⁵ Ancon et *⁶ campe sunt in brachio, quod in crure poples et genu; lacertus inde usque ad manum, a cuius musculis etiam crura dicuntur lacertosa.

Gryn. Nonne is est cubitus, ut apud mensores?

Vel. Est is quidem cubitus, et ancon ipse cubitus.

Gryn. Unde ergo rex romanus Ancus?

Vel. Ab incurvo cubitu.

Gryn. Manus sequitur, maximum omnium instru-mentorum, secta in digitos pollicem, indicem, me-dium sive infamem, minimo proximum, minimum.

Vel. Cur medius infamis? Quid designavit flagiti?

Gryn. Institutio noster dixit, se quidem scire causam, nolle tamen edisserere, quod esset turpis. Ne quaesieris igitur; non enim decet bonae indolis ado-lescentes turpia scrutari.

*¹ apophthegma, il detto arguto.

*² bosimus est valde simus, quasi instar bovis, stiacciato a guisa di bue.

*³ Silones, che hanno il naso rincagnato.

*⁴ aquilos, che hanno il naso aquilino.

*⁵ Ancon, il gomito.

*⁶ campe, la piegatura.

Vel. Atqui minimo proximum ^{*1} δακτύλον Graeci appellant, quasi annularem.

Gryn. Ita plane, sed in sinistra, non in dextra, quod in eo soliti essent olim annulos gestare.

Vel. Qua de caussa?

Gryn. Aiunt, a corde protendi illuc venam, quae cum annulo redimitur, velut cor ipsum coronatur. Nodi digitorum sunt condyli, et pro pugni percussu vox ea usurpat. Inter nodos sunt internodia, et generali verbo artus atque articuli. Tiberium Caesarem, memoriae produnt, tam firmis fuisse digitorum articulis, ut digito ^{*2} recens malum terebraret.

Vel. Didicisti ^{*3} chiromantiam?

Gryn. Nomen quidem ipsum audieram. Quid ita?

Vel. Divinasses hic nobis aliquid ^{*4} ex incisuris.

Gryn. Negavi me scire, et res sic se habet. Sed si nunc me nosse aliquid profiterer, et attentius manum tuam contemplarer, libenter me auscultares, et homini eius imposturae imperitissimo fidem non omnino abrogares.

Vel. Qui sic?

Gryn. Quia id est hominum ingenium, ut libenter eos audiant, qui se recondita vel eventura profitentur enunciatores.

Vel. Unde ^{*5} sunt Scaevoles?

Gryn. Quasi scaevae a scaeva, quae est sinistra. Aiunt, in sexu foemineo esse scaevas plures, quam in nostro.

Vel. Quae est vola?

Gryn. Cavum manus, ubi incisurae.

Vel. Quid involare?

Gryn. Id, quod tu agis; libenter furari, surripere,

^{*1} a graeco δακτύλος, annulus.

^{*2} recens malum, una mela fresca.

^{*3} a graecis vocibus χειρ, manus, παυτόποια, divino.

^{*4} ex incisuris, dalle linee.

^{*5} Unde sunt? donde sono detti?

quasi vola abscondere; et quod rabiosa Lucretia ^{*1} involare in oculos pedisseparum. Reliquum corpus, demto capite, est truncus, et ex trunko thorax: concavum pectoris usque ad ventriculum et costas; concavum quidem interius: nam exterius inter brachia et pectus sinus est. Sub ventriculo est venter, et in ventre imo pecten et pudenda.

Vel. An non pudendum magis podex, sive anus?

Gryn. Utrumque pudendum: posterius ob turpidinem, anterius ob flagitium et dedecus. Femur, et, ut olim loquebantur, femen, nunc ^{*2} malunt plurative femina. A genu est crus, cuius os tibia dicuntur: carnosum vero illud posterius, sura. Postremo pes, manui non assimilis; nam et digitos habet et volam, quae vestigium dicuntur et solum pedis.

Vel. Quid? Num non vestigium, quod a pede imprimitur?

Gryn. Et illud ipsum, et solum pedis.

Vel. Nostin', quae sint in corpore virtutum sedes?

Gryn. Quae tandem?

Vel. In fronte pudor, in dextera fides, in genu misericordia.

Gryn. Planta pedis non est ipsum solum pedis?

Vel. At sic putant multi.

Gryn. Atqui Plinius scribit, esse gentem, quae sibi umbram faciat in meridie planta pedis, quam habent vastam admodum atque enormem. Quif fieri id potest?

Vel. Profecto planta est a cruris ^{*3} vertebra ad digitos.

^{*1} involare in oculos pedisseparum, avventarsi agli occhi delle serve.

^{*2} malunt plurative, vogliono piuttosto dire nel plurale.

^{*3} vertebra, cavicchia.